

I. Blokea. Ekonomia Orokorra

3. *Mikroekonomia*

I. Blokea. Ekonomia Orokorra

3. *Mikroekonomia*

Aurkibidea

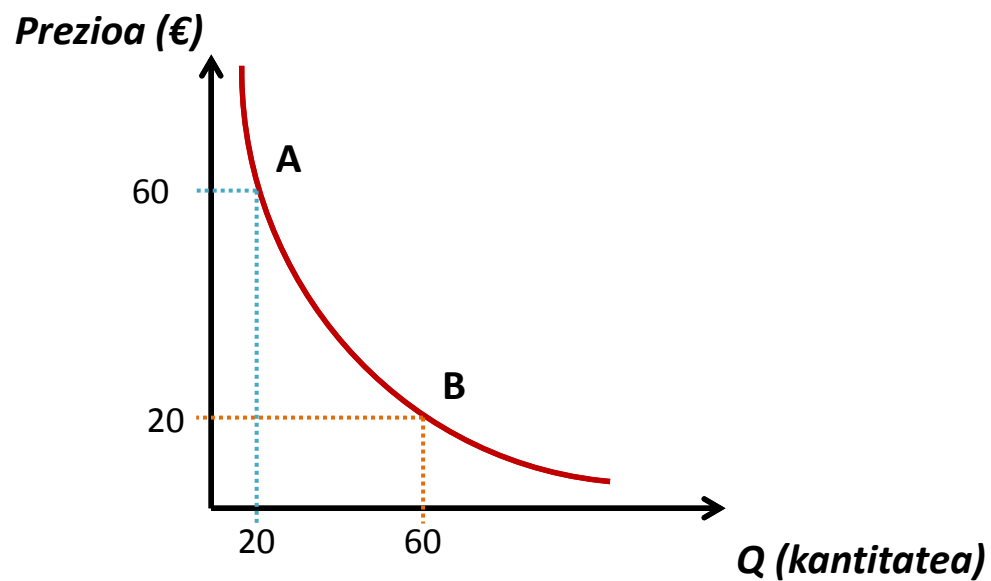
1. Merkatuak. Eskaintza eta eskariaren legeak
2. Elastikotasuna
3. Ekoizpena, kostuak eta mozkinak
4. Lehia perfektua, monopolioa eta oligopolioa

- **MERKATUAREN FUNTZIONAMENDUA**

- Merkatua da ondasun edo zerbitzu baten erosleak eta saltzaileak erlazionatzen dituen mekanismoa, zeinean ondasun edo zerbitzu horren prezioa eta saldutako unitateak erabakitzen diren.
- Mekanismo horrek irtenbidea aurkitzen die oinarrizko arazo ekonomikoei:
 - ✓ **Zer ekoitzi?**
Prezioa duen edozer eros edo sal daiteke. Produktua ekoitziko da, baldin eta norbait erosteko prest badago eta norbait saltzeko prest.
 - ✓ **Nola ekoitzi?**
 - ✓ **Norentzat ekoitzi?**

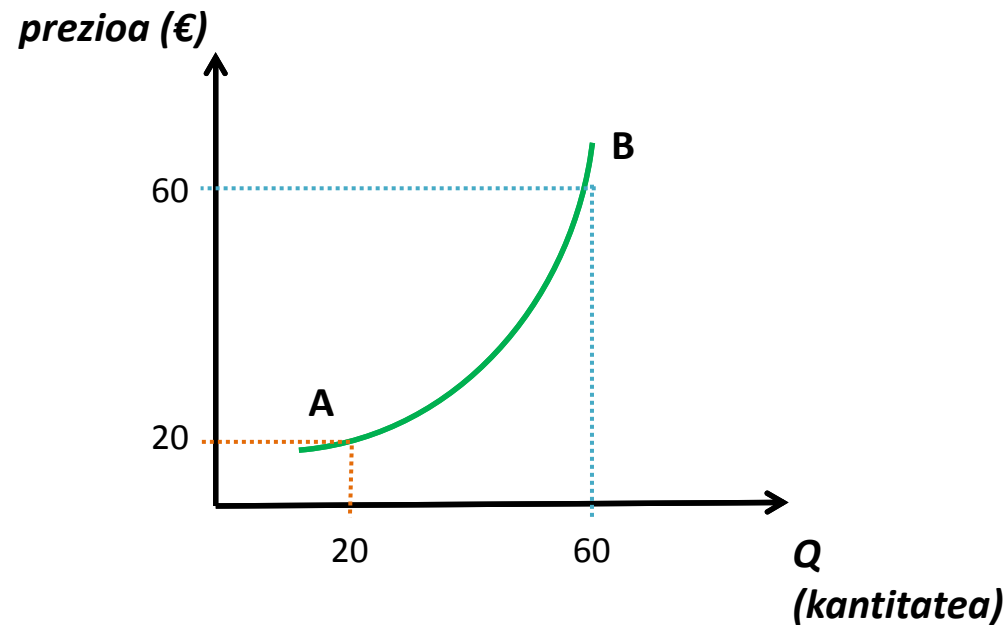
- **ESKARI-KURBA**
- Kurba honek adierazten du ondasun baten prezio desberdinetarako, erosleak ondasun horren zein kantitate erosteko prest dauden (ceteris paribus).

$$P = f(Q_D)$$

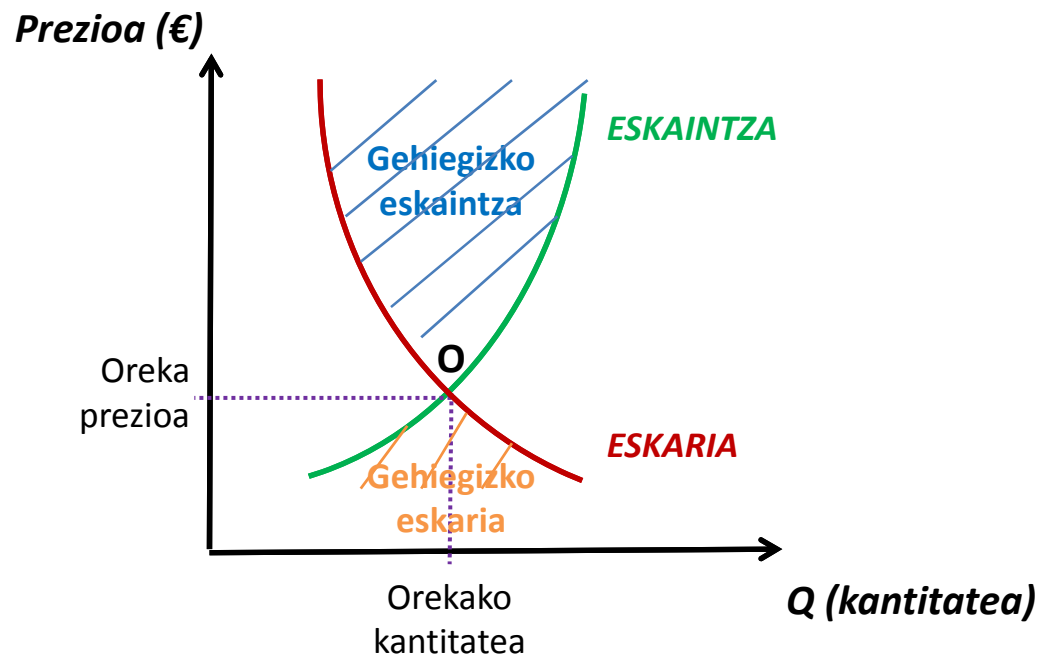
- **ESKAINTZA-KURBA**
- ondasun baten prezio desberdinetarako ekoizleak zein kantitate saltzeko prest dauden adierazten duen kurba.
- Prezio desberdinetarako merkaturatuko diren salmenta-unitateak adierazten ditu (gainerako faktoreak konstante mantentzen badira, ceteris paribus).

$$P = f(Q_s)$$

- **MERKATU-OREKA. PREZIOAREN EZARPENA**

- Merkatuaren funtzio nagusia prezioen bidez eskaria eta eskaintza egokitzea da.
- Oreak lortuko da eskatutako kantitateak eskainitako kantitatea berdintzen duenean. Hau da, oreka-puntua eskari-kurba eta eskaintza-kurba elkar mozten diren puntua da.
- Merkatu-prezioa oreka-prezioa baino handiagoa bada, ondorengo irudian ikusten den bezala, gehiegizko eskaintza dago. Egoera horretan, enpresek ez dute nahi duten guztia salduko; beraz, merkatua ez dago orekan, eta prezioak jaitsiko dira berriz, orekara bueltatzeko.

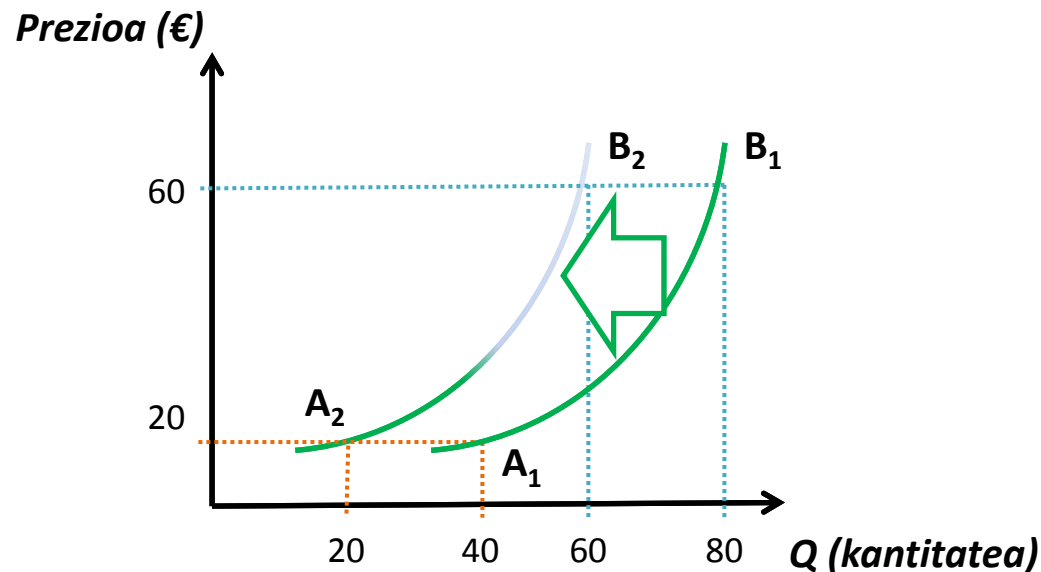
- Aldiz, prezioa orekakoa baino baxuagoa bada, gehiegizko eskaria dago (ikus ondorengo irudia), eta prezioak igotzeko joera izango du, berriro oreka-puntura bueltatzeko.

- **ESKAINTZA-KURBAREN DESPLAZAMENDUAK**

- Eskaintza-kurbaren desplazamenduak azaltzeko orduan, faktorerik garrantzitsuenak honako hauek direla esan daiteke:

- ✓ ***Ekoizpen-faktoreen kostua***

- Ekoizpen-prozesuan parte hartzen duten faktoreen kostuak handitzen badira, ekoizpen-kostuak ere handituko dira.
- Enpresek prezio beragatik ondasun kantitate txikiagoa eskainiko dute; edo gauza bera dena, prezio altuagoan eskainiko dute kantitate bera.
- Eskaintza-kurba ezkererantz desplazatuko da, gainerako faktoreak konstante mantentzen badira (ceteris paribus), oreka-prezioa igo egingo da.

- **ESKAINTZA-KURBAREN DESPLAZAMENDUAK**

- ✓ ***Teknologia***

- Teknologiaren hobekuntza edo ekoizpen-tekniken hobekuntzaren ondorioz, murriztu egin daitezke ekoizpen-kostuak. Kasu horretan, enpresak prezio bera truke gehiago eskaintzeko prest egongo dira; beraz, eskaintza-kurba eskuinerantz desplazatuko da, eta jaitsi egingo da oreka-prezioa.

- ✓ ***Enpresa-kudeaketaren kalitate-aldaketa***

- Enpresa-kudeaketaren hobekuntzak produktibitatearen¹ hobekuntza eta lehiakortasuna ekarriko du. Horrek posible egingo du enpresek produktu hobeak eskaintzea edo baliabide berdinak erabiliz ekoizpen-bolumena handitzea.
 - Produktibitatea ekoizpen-faktore jakin batzuekin ekoizteko gai garen produktu kantitatea da. Beraz, kudeaketaren hobekuntza baten bidez (makinen posizioa hobetuz, beharrezkoak ez diren postuak murriztuz, langileen prestakuntza hobetuz eta abar) ekoiztiko unitate kopurua handitzen da.
 - Produktibitatea inbertsio berri bati esker ere hobetu daiteke, hau da, ekoizpen-faktoreen bolumena handituz. Horrek ekarriko du fabrikatutako produktu eta zerbitzuen handitzea, beti ere, enpresa-emaitza hobetzen bada, hau da, irabaziak badakartza.
 - Enpresaren kudeaketaren hobekuntzak eskaintza-kurba eskuinerantz desplazatuko du, eta ondorioz, oreka-prezioa jaitsiko da.

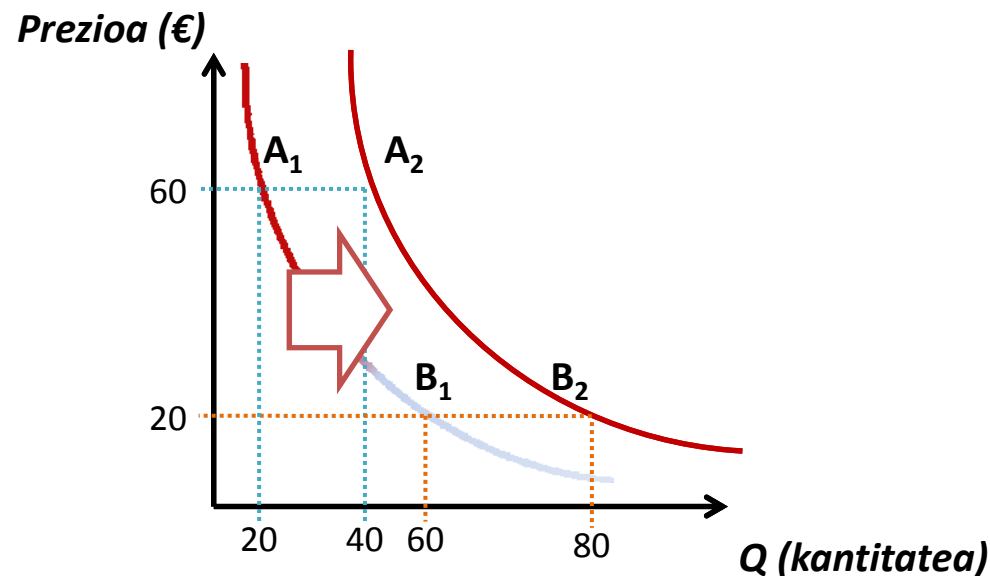
- ✓ ***Produktua eskaintzen duten enpresen kopuruaren aldaketa***

- Produktua eskaintzen duten enpresa kopurua handitzean, eskaintza-kurba eskuinerantz desplazatuko da.

- **ESKARI-KURBAREN DESPLAZAMENDUAK**

- ✓ **Kontsumitzaileen errenta**

- Errenta erabilgarria handitzen bada, kontsumitzaileen erosketa-ahalmena handituko da, eta ondorioz, ondasun eta zerbitzu gehiago erosiko dira. Beraz, eskari-kurba eskuinerantz desplazatuko da.
 - Errenta erabilgarria handitzean ondasun baten eskaria prezio guztietarako handitzen bada, hots, ondasun horren eskaria eskuinerantz desplazatzen bada, ondasun hori ondasun normala dela esango dugu.
 - Aldiz, errentan erabilgarria handitzean ondasun baten eskaria prezio guztietarako murrizten bada, hau da, ondasun horren eskaria ezkerrerantz desplazatzen bada, behe-ondasuna dela esango dugu.

- **ESKARI-KURBAREN DESPLAZAMENDUAK**

- ✓ ***Beste ondasun batzuen prezioa***

- Ondasun baten prezioa aldatzen denean, bere eskarian eragina izateaz gain, beste zenbait ondasunen eskari-kurban ere eragina izan dezake.
 - Adibidez, berogailuentzako gasolioaren prezioa handitzen bada, horrek, ziur aski, gas naturalaren eskari-kurbaren desplazamendua eragingo du (eskuinerantz).
 - Guzti horri dagokionez, ondasunen sailkapena hau daukagu:

- *Ondasun osagarriak*: batera kontsumitzen diren ondasunak dira, adibidez, kotxeak eta gasolina. Eskari-kurbei dagokienez, ondasun baten prezioa handitzen bada, bere osagarriaren eskari-kurba ezkerrerantz desplazatuko da (eta alderantziz).

- *Ondasun ordezkagarriak*: bata besteaz erraz ordezkaria daitezkeenak dira, adibidez, antzeko kalitate eta prezioak dituzten bi esne-marka. Eskari-kurbei dagokienez, oro har, baten prezioa handitzean bestearen eskari-kurba eskuinerantz desplazatzen da (eta alderantziz). Bi merkatuetan eskari-kurbaren desplazamendua izango da.

- *Ondasun independenteak*: baten prezioa handitzean bestearen eskari-kurbak konstante irauten duenean.

- ✓ ***Kontsumitzaileen gustuak***

- Gustuek ondasun eta zerbitzuen eskari-kurben desplazamendua eragiten dituzte.

- **ARIKETAK**
- 1. ariketa:
- A herrialdean, 2009. urtean, laranjen eskari osoaren funtzioa $Q = 380000 - 254P$ izan zen eta eskaintzarena $Q = 180000 + 132P$. Gero, 2010. urtean, A herrialdeak, bere merkatua beste herrialde batzuetara zabaltu zuen eta herrialde horien eskari osoa 50.000 tonakoa izan zela estimatu zen.

Zein zen merkatu-prezioa, eta ekoitzi eta saldutako unitate kopurua egoera berrian?

- **ARIKETAK**
- 2. ariketa:
- A herrialdeak laranjak saltzen ditu bai barne-merkatuan, bai kanpo-merkatuan. 2010. urtean barne-eskariaren funtzioa: $Q = 200000 - 156P$ izan zen eta kanpo-eskariarena $Q = 150000 - 110P$. Eskaintza $Q = 170000 + 142P$ izan zen.
 - a) Kalkulatu hasierako oreka (Oharra: prezioa euro/tonatan adierazten da eta kantitatea tonatan).
 - b) Kanpo-eskaria % 25 jaisten bada, zer gertatuko da oreka-prezioarekin? Zer ondorio izango ditu?
 - c) Administrazio publikoak 500 euro/tonako prezio minimoa ezartzea erabakitzen badu, zenbat unitate erosi beharko ditu? (b ataleko eskaria kontuan izan).

- **ARIKETAK**
- 3. ariketa:
- Hiri bateko lokal komertzialen alokairuen eskari osoaren funtzioa $Q = 18000 - 8P$ da. Bestalde, eskaintzak honako jokaera-ekuazioa du: $Q = 9000 + 10P$.
 - a) Zein da merkatu-prezioa? Zelan aldatuko lirateke hiri horretako alokairuak administrazioak hileko alokairu maximoa 400 €-an finkatuko balu?
 - b) Demagun administrazioak hileko 700 €-ko alokairua ezartzen duela. Epe luzera eskaintzen diren lokal berri guztien % 40 eraiki berri diren lokalak badira, zenbat lokal berri eraikiko dira?